

Išėivijoje noras skaityti lietuviškai nedingsta

www.lietuviams.com

2007-08-22

Ėmėte aktyviai veržtis į užsienio lietuvių rinką. O iki šiol kokie buvo pardavimai šiame segmente? Kokiomis knygomis išėiviai domisi? Gal pastebimi skirtumai pagal šalįs?

Bendrauti su užsienyje gyvenančiais tautiečiais ir įvairiomis užsienio šalių institucijomis pradėjome prieš kelerius metus. Tačiau tik gerokai padidėjus emigracijos mastams išaugo ir lietuviškų knygų paklausa.

Beje, lenkai kai kuriuose Anglijos knygynuose jau turi specialius skyrius, kuriuose knygos – vien lenkų kalba.

Knygų eksporto apimtys svyruoja priklausomai nuo sezono. Pavyzdžiui, daugelis užsienio bibliotekų didžiausius užsakymus pateikia metų gale, kai reikia išleisti valstybės skirtas lėšas.

Jeigu apjungtume ne tik eksportuotas, bet ir mūsų knygynuose Lietuvoje parduotas knygas vasaroti grįžusiems tautiečiams, susidarytų ne menka suma – apie ketvirtis milijono litų.

Išėiviai domisi pačiomis įvairiausiomis knygomis. Tačiau pastebimi skirtumai ne pagal šalįs, o pagal žmonių gyvenimo būdą, pomėgius, profesijas.

Pavyzdžiui, į užsienį nutekėjusios lietuvaitės dažnai pageidauja kulinarijos knygų, pasakų, leidinių apie vaikų priežiūrą, sveikatos patarimų. Briuselyje reziduojantys diplomatai be naujausio romano pageidauja teisinės literatūros. Tuo tarpu Olandijos arba Norvegijos kalėjimuose dienas leidžiantiems mūsų tautiečiams parenkame populiarius detektyvus, romanus. Taip pat populiarūs įvairūs žodynai, leidiniai, skirti mokytis lietuvių kalbos.

Ar lietuviai mėgsta skaityti? Gal galite palyginti su kitomis tautomis arba su skirtingais laikais (gal seniau skaitė daugiau arba atvirkščiai)?

Neseniai atlikti sociologiniai tyrimai rodo, kad knygas daugiau ar mažiau skaito apie du trečdaliai mūsų visuomenės. Vis dėlto skaitančių nuolat ir daug būtų kur kas mažiau.

Panašūs rezultatai gauti apklausus ir tokių šalių kaip Didžioji Britanija ar Vokietija gyventojus.

Įdomu tai, kad daugelyje pasaulio šalių pastebima, jog knygas kur kas dažniau perka ir skaito moterys.

Deja, taip pat pastebimos tendencijos, kad vis mažiau skaito vaikai ir jaunimas. Jie linkę daugiau laiko praleisti prie televizoriaus ar kompiuterinių žaidimų, o ne prie knygos.

Manau, daugiausia skaitančių žmonių buvo XX a. antroje pusėje, kai tiek daug pramogų kaip dabar dar nebuvo, o knygos buvo prieinamos daugeliui.

Kodėl knygos tokios brangios šiais laikais?

Na, su kuo tą brangumą lyginsi. Tarkime, Lietuvoje neblogą romaną minkštais viršeliais gali nusipirkti ir už 20 litų. Maždaug tiek kainuoja ir butelis geresnės degtinės. Kažin ar atsirastų abejojančių, kad kur kas daugiau vertės gauni už tą pačią sumą nusipirkęs knygą.

Aišku, yra ir po kelis šimtus ar tūkstantį litų kainuojančių mokslinių, pažintinių knygų, tačiau nereikėtų pamiršti, kiek įdedama į jos gamybą.

Beje, jeigu tai ką nors paguos, Norvegijoje vidutinė knygos kaina siekia 80 litų, tuo tarpu Lietuvoje – 16-18 litų.

Jei neklystu, turite ką pasiūlyti ne tik užsienio lietuviams, bet ir tiesiog užsieniečiams?

Žinoma. Tarp užsieniečių populiariausi įvairūs pažintiniai leidiniai apie Lietuvą. Mes siūlome didelį šių knygų pasirinkimą ne tik anglų, vokiečių, rusų, prancūzų ir kitomis populiariomis kalbomis, bet ir egzotiškomis kinų ar japonų kalbomis.

Užsieniečiams taip pat galime pasiūlyti įvairių leidinių apie Lietuvos kultūrinį paveldą, kulinariją, istoriją. Populiarios ir lietuviškos pasakos anglų, italų kalbomis.

Neretai sakoma, kad mūsų literatūra pernelyg niūri, depresinga užsienio skaitytojams. Kaip yra iš tiesų?

Manau, kad čia tam tikras ne visai teisingas stereotipas. Žinoma, mes neturime tokių pasaulinio garso „linksmy“ rašytojų kaip Hašekas. Tačiau bent kiek labiau išmanantys lietuvių literatūrą pritaris, kad šmaikštumo, lengvumo galima rasti ir kai kuriuose mūsų autorių kūrinuose.

Iš šiuolaikinių rašytojų čia būtų galima paminėti kai kuriuos Sigito Parulskio, Kęstučio Navako opusus. Tarpukaryje rimtuosius rašytojus ir skaitytojus savo kūrybiniais „išsišokimais“ erzino keturvėjininkai.

Kokios „Baltų lankų“ knygos buvo populiariausios šių metų pirmąjį pusmetį? Kaip manote kodėl?

Tarp „Baltų lankų“ leidyklos knygų šiemet populiariausios yra šios: Doloresos Kazragytės „Lengvi vienatvės atodūšiai“, Tomo Sakalausko „Missa Vilnensis. Susitikimai su Vilniaus kūrėjais“, Sigito Parulskio „Sraigė su beisbolo lazda“ ir Anelės Butkuvienės „Garsios lietuvių moterys“.

Iš verstinės literatūros ypač populiarūs garsaus japonų rašytojo Haruki Murakami romanai „Kafka pakrantėje“, „Norvegų giria“ ir kt.

Trumpai tariant, jos populiarios dėl to, kad geros (siūlau paskaityti ir patiems įsitikinti). O jei rimtai, skirtingas knygų perkamos ir skaitomos dėl skirtingų priežasčių.

Pavyzdžiui, knyga gali būti puiki dovana. Su geru romanu be miego galima praleisti visą savaitgalį. Tuo tarpu pažintinė literatūra gali atskleisti nežinomų, tačiau labai įdomių, skandalingų, linksmy arba liūdnų faktų.

Kokiu būdu užsienyje gyvenantys lietuviai gali pas jus pirkti knygas?

Jeigu tiksliai žinote, kokią knygą norite įsigyti (ne retai pasitaiko, kad ieškančiam knygos būna žinomas tik jos autorius arba dalis pavadinimo) ir jeigu jos tiražas nepasibaigęs (keista, tačiau ne kartą susidomėjimas viena ar kita knyga staiga ypač padidėja kai kelerius metus ji pradulka knygynų lentynose), jums tereikia parašyti elektroninį laišką ir laukti kol knyga atkeliaus jūsų nurodytu adresu. Atsiskaityti už knygas galima kreditine kortele, banko pavedimu arba išrašant čekį.

Viename Airijos lietuvis „bloge“ (internetiniame dienoraštyje) neseniai perskaičiau, kaip ji nudžiugo Dublino bibliotekoje aptikusi lietuvišką knygą. „Bloggerė“ rašo, kad visko Dubline galima rasti iš Lietuvos, tik knygų trūksta, o grįžus atostogų sunku visas norimas susipirkti. Ką jai atsakytumėte? Apskritai, pakomentuokite šią situaciją.

Galėčiau pradžiuginti jūsų „bloggerę“ ir visus Airijoje apsistojušius tautiečius: visai neseniai mes pradėjome bendradarbiauti su Dubline gyvenančiais lietuviais, kurie yra pasirūpę prekiauti lietuviškomis knygomis Airijoje. Manau, netrukus čia bus galima įsigyti daugelį populiarių knygų lietuvių kalba.

O tiems, kurie neranda norimų lietuviškų knygų Airijoje, Anglijoje, Ispanijoje, Amerikoje ar kitose šalyse, siūlau parašyti laišką adresu giedre@blk.lt ir mes pasistengsime surasti visas lietuviškas knygas, kokias tik įmanoma rasti.

Yra tekę girdėti, kad išvažiavę į užsienį lietuviai iki tol nelabai skaitę knygas labai mielai ima į rankas lietuviškas knygas būdami emigracijoje. Kaip manote kodėl?

Kadaise kelis mėnesius praleidau Amerikoje ir per tą laiką pats pajutau savos kalbos ilgesį.

Manau, gyvendami toje kalbinėje arba, platesne prasme, kultūrinėje ir informacinėje terpėje, kuri mums yra įprasta nuo pat mažų dienų, prie jos labai prisirišame, su ja susigyvename (nors to ir nepastebime).

Atsidūrę kitoje šalyje, šios terpės netenkame, tačiau didesnis arba mažesnis jos poreikis išlieka. Dėl to vieniems pakanka lietuviškai pabendrauti su tautiečiais, kitiems dar norisi perversti lietuviškus laikraščius arba pasižiūrėti lietuviškas žinias internete, treči šį išryškėjusį poreikį patenkina atsiversdami lietuvišką knygą.

Lietuvių kalbos institutas prieš gerus metus buvo surengęs rašinių konkursą užsienio lietuvių vaikams. Tuomet viena komisijos narių kalbėjo, kad tiki, jog naujoje emigracijoje tikrai užaugs ne vienas rašytojas, nenusileidžiantis senosios išeivių kartos rašytojams. Ji sakė, kad naujųjų emigrantų vaikai su savo ypatinga patirtimi tikrai gali sukurti ne vieną romaną ar pan. Ką jūs apie tai manote?

Ir aš tikiu, kad gerą romaną arba kito žanro kūrinį gali parašyti tiek gyvenant Lietuvoje, tiek užsienyje. Juk pasaulyje ne vienas žinomas kūrinys parašytas jo autoriui emigravus iš gimtos šalies.

Kodėl „sveika“ skaityti?

Todėl, kad skaitant treniruojamos tos nervinės ląstelės, kurios paprastai „tinginiauja“, užsiimant kitokia veikla.

Kokią knygą pats dabar skaitote?

Šiuo metu skaitau Lorenzo Carcaterra „Pragaro virtuvės vaikėzai, arba Miegaliai“. Ją ir rekomenduočiau jūsų skaitytojams.